

Zápis z 11. jednání Odborné komise pro rodinnou politiku konaného dne 31. ledna 2017

Místo zasedání: Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, Praha 2, zasedací místnost Klub

Čas zasedání: 9:00 – 11:00

Přítomné členky a členové Odborné komise:

	Jméno	Organizace
1.	PhDr. Marie Čermáková	SOÚ AV ČR
2.	Mgr. Radka Dudová, Ph.D.	SOÚ AV ČR
3.	Mgr. et Mgr. Lenka Formánková, Ph.D.	SOÚ AV ČR
4.	Ing. Otakar Hampl, Ph.D.	MZe
5.	PhDr. Hana Hašková, Ph.D.	SOÚ AV ČR
6.	Mgr. Dalibor Holý	ČSÚ
7.	PhDr. Simona Hoskovcová, Ph.D.	FF UK
8.	Doc. Ing. Robert Jahoda, Ph.D.	MU Brno
9.	Mgr. Miroslav Jašurek	MŠMT
10.	Mgr. Zuzana Jentschke Stöcklová	MPSV / Nám. pro soc. a rod. politiku
11.	PhDr. Klára Kalíšková, Ph.D.	CERGE-EI
12.	Doc. RNDr. Jiřina Kocourková, Ph.D.	PřF UK
13.	PhDr. Věra Kuchařová, CSc.	VÚPSV
14.	Mgr. Jiřina Kunášková	MPSV
15.	Ing. Radmila Malá	MF
16.	PhDr. Ing. Marie Oujezdská	Národní centrum pro rodinu
17.	Ing. Hana Popelková	ČMKOS
18.	Mgr. Linda Sokačová	Alternativa 50+
19.	Ing. Jiří Šatava	CERGE-EI
20.	Ing. Štěpánka Tyburcová	MZd
21.	Mgr. Michal Uhl	Sociolog
22.	Prof. Ing. Alena Vančurová, Ph.D.	VŠE
23.	Mgr. Petr Wija, Ph.D.	Diakonie ČCE

Omluvení členové Odborné komise:

	Jméno	Organizace
1.	Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA.	UZS ČR
2.	Mgr. Kateřina Jirková	MPSV
3.	Prof. PhDr. Ladislav Rabušic, CSc.	MU Brno
4.	Prof. PhDr. Steven Saxonberg, Ph.D.	MU Brno
5.	JUDr. Lucia Zachariášová, Ph.D.	Úřad vlády

Sekretariát Odborné komise:

Mgr. Kateřina Linková

Odd. koncepce rodinné politiky

Hosté:

Mgr. Kateřina Kňapová

Odd. politiky stárnutí

Dipl.-Pol. Jana Maláčová

ředitelka Odboru rodinné politiky a politiky stárnutí

Mgr. Michaela Marksová

ministerně práce a sociálních věcí

Ing. Bc. Marcel Pitterling, Ph.D.

Ministerstvo financí

Mgr. Lucie Růžicková

Odd. metodiky nepoj. soc. a rodinných dávek

Ing. Jana Ryšánková

vedoucí Odd. politiky stárnutí

Mgr. Pavel Sulík

Odd. politiky stárnutí

Mgr. Martina Štýbrová

Odd. koncepce rodinné politiky

Ing. Hana Zelenková, CSc.

Odd. koncepce nepojistných soc. a rodinných dávek

1. Zahájení a schválení programu jednání Odborné komise pro rodinnou politiku (dále jen „Komise“)

Předsedkyně **M. Čermáková** uvítala přítomné, byl schválen program jednání:

Program jednání:

1. Organizační – představení nové členky J. Kunáškové (zástup za K. Šlesingerovou)
2. Úvodní slovo paní ministryně M. Marksové
3. Koncepce rodinné politiky – shrnutí připomínek z meziresortního připomínkového řízení
  - uvede ředitelka odboru 21 J. Maláčová
4. Zpráva o rodině – aktuální stav zpracování, představení (cca 15 minut + 15 minut diskuze)
  - uvede V. Kuchařová (VÚPSV)
5. Stanovení úkolů a termínů příštích setkání
  - uvede M. Čermáková
6. Různé
7. Závěr

Novou členkou Komise se stala J. Kunášková, která ve funkci nahradila K. Šlesingerovou.

M. Čermáková krátce shrnula působení Komise v minulém roce a předala slovo paní ministryni.

2. Úvodní slovo paní ministryně

M. Marksová poděkovala Komisi za odvedenou práci. V souvislosti s články, které se objevily v tisku a které kritizují Konceptci rodinné politiky a Komisi jako celek, uvedla, že uznává věcnou a konkrétní kritiku, ale nepodloženou, nekonkrétní kritiku materiálu považuje za neférovou a účelovou. Je logické, že forma současné Konceptce není identická jako u koncepcí, které jsou staré 10 let. Společenský vývoj od té doby se odrazil i v oblasti rodinné politiky. Na současné Konceptci ocenila, že je jasná a přehledná. Upozornila, že ještě nikdy nebyla Konceptce rodinné politiky připravována takto transparentním způsobem a prostřednictvím veřejné debaty (zřízení Odborné komise se třemi desítkami členů, zapojení relevantních ministerstev, sociálních partnerů, konzultace s kraji a obcemi, kulaté stoly pro širokou veřejnost apod.).

K připravované Zpráva o rodině uvedla, že má shrnout fakta a data, tedy ta, která jsou k dispozici a kterých je v ČR dostatek (ČSÚ, VÚPSV, Sociologický ústav, výzkumy veřejného mínění, studie). Nelze tedy Zprávu o rodině politizovat. Cílem je zjistit a popsat, jak na tom fakticky česká rodina je a jaké má potřeby.

Z toho také vychází podoba Konceptce – z reálné situace rodin, které potřebují podporu státu, nikoli z ideálu rodiny. Proto jsou v Konceptci statistiky, které ukazují, jaký je reálný stav současné rodiny. Nejpodstatnější je zaměřit se na situaci dětí a jejich blaho. Podpora státu musí být zacílená tak, abychom co nejvíce pomáhali dětem v jejich rozvoji a zajistili jim k tomu řádné podmínky, bez ohledu na to, v jaké formě rodiny žijí.

3. Konceptce rodinné politiky – shrnutí připomínek

J. Maláčová shrnula aktuální stav práce na Konceptci – Konceptce byla schválena 22. prosince 2016 Poradou vedení MPSV, následně byla odeslána 23. prosince 2016 do meziresortního připomínkového řízení, které trvalo do 9. ledna 2017. Byla oslovena všechna povinná připomínková místa a také další nepovinná místa (celkem 6).

Nejčastěji se připomínky týkaly šesti zásadních oblastí: otázky vztahující se k definici rodiny a podpoře manželství, dále k navrženým zákonům o podpoře rodin a o přípravě na demografické stárnutí, asistované reprodukci a antikoncepci, modifikaci slevy na manželku a dopadů na státní rozpočet.

Diskuze

O. Hampl ve velmi dlouhém příspěvku kritizoval Konceptci a její přípravu; opakovaně zpochybnil analýzy, které byly v procesu přípravy Konceptce rodinné politiky připraveny, v závěru připomněl, že nebyla předložena analýza mimomanželské plodnosti a účelově nesezdaných soužití s cílem zneužívání systému sociálních dávek. Připomenul, že do diskuze např. nebyly náležitě zapojeny školy.

M. Marksová odmítla vyjádření O. Hampla s tím, že jeho připomínky jsou nekonkrétní a že by měl specifikovat, jací konkrétní odborníci mu v Komisi chybí, případně jaká fakta byla zatajena, jaké analýzy nebyly provedeny, což dosud neučinil.

M. Čermáková se ohradila s tím, že vyjádření O. Hampla zpochybňuje práci všech členů Komise. Komise byla jmenovaná ministryní, je to v její gesci a její politická zodpovědnost. Na Konceptci ocenila, že českou společnost neštěpí, naopak ji spojuje tím, že žádnou formu rodiny z podpory nevylučuje. Smyslem Konceptce je ctít rodinné hodnoty a ty hodnoty utvářet.

O. Hampl odpověděl, že Konceptce společnost nespojuje, ale naopak diskusi o rodině zbytečně ideologizuje a přináší pojmový zmatek a odmítavé reakce jak ze strany odborné veřejnosti, tak i ze strany nevládních organizací a samotných rodin. Upozornil, že jeho připomínky zde uvedené i dříve zaslané jsou zcela konkrétní.

H. Hašková řekla, že je překvapena kritikou z konzervativních pozic, protože od počátečních verzí byly v Konceptci udělány značné ústupky – zmizela např. genderová rovnost jako cíl rodinné politiky. Vyjednávání a kompromisy do Konceptce tedy vstupovaly zásadním způsobem. Nesouhlasně vystoupil také **D. Holý**.

Na dotaz **S. Hoskocové J. Maláčová** upřesnila, jak bude probíhat další proces vypořádání. Celý proces bude organizačně a časově náročný, členové a členky Komise se mohou účastnit, nicméně gesci má odbor 21. Zároveň poděkovala za zaslané věcné připomínky.

J. Kocourková na závěr ocenila, že se konečně v posledních dvou letech začala realizovat odborná debata o rodinné politice, jejíž vývoj sleduje od počátku devadesátých let. V Komisi jsou opravdu odborníci, proto i ona vstoupila do této komise.

3. Zpráva o rodině

V. Kuchařová shrnula dosavadní postup přípravy Zprávy o rodině. Návrh byl Komisi zaslán na začátku léta, navazovalo se přitom na Zprávu o rodině z roku 2004. Zpráva o rodině má být co nejkomplexnějším popisem situace rodin, přitom bude mít obsahový průnik s Konceptcí.

Oproti zprávě o rodině z roku 2004 nebude východiskem textu popis legislativního a institucionálního zajištění rodin, ale jejich potřeby a problémy (vč. jejich institucionálního zajišťování a řešení). Ve zprávě o rodině budou zohledněny odlišné potřeby rodin podle fází rodinného cyklu. Zpráva o rodině by měla být stručnější než ta minulá. Dále **V. Kuchařová** popsala strukturu jak tematicky, tak po jednotlivých kapitolách. Draft Zprávy by měl být rozeslán 20. února 2017, členové a členky Komise ji dostanou k připomínkám.

4. Stanovení úkolů a termínů příštích jednání, různé

J. Maláčová zopakovala, že MPSV udělá maximum pro to, aby Konceptce byla předložena vládě v podobě připravené Komise, nicméně ke kompromisům a obsahovým změnám pravděpodobně dojde.

Vypořádání připomínek ke Konceptci má na starosti odbor 21 (MPSV), v případě připomínek/oprav je možné kontaktovat tajemnici K. Linkovou – je také možné nadále opravovat formulace a drobné stylistické opravy. Vzhledem k tomu, že proběhlo mezirezortní připomínkové řízení, nelze již zasahovat do jednotlivých opatření.

M. Čermáková vyzvala členy a členky Komise k účasti na mediálních debatách ke Koncepci, které je třeba vést věcně. Odborná veřejná diskuze k rodinné politice v ČR opravdu chybí. Případně je možné vždy předat dotaz na MPSV (přes K. Linkovou).

Z. Jentschke Stöcklová informovala, že dle dohody s Ministerstvem zdravotnictví bude obnovena pracovní skupina k asistované reprodukci. Ta dříve fungovala čistě na bázi lékařské/zdravotnické, nicméně nyní by v ní měli být i zástupci MPSV. Lze se v tomto dále domluvit na spolupráci.

M. Čermáková na závěr vynesla dotaz, zda je někdo proti tomu, aby byl v Koncepci uveden seznam členů Komise?

Bylo dohodnuto, že až bude připravena finální verze Koncepce po vypořádání připomínek, bude rozeslána Komisi a pokud by někdo nesouhlasil, lze požádat o vyřazení jména.

Další setkání Komise bude v květnu – až bude hotová Zpráva o rodině.

V Praze dne 8. 2. 2017

Zapsala: Kateřina Linková

Zasláno všem členům a členkám Odborné komise dne: 22. února 2017.